

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Öğretici Tutumlarının İncelenmesi*

*Nida ELBİSTANLI**
*Emrah BOYLU***

ÖZ

Dil öğretmenlerinden çağdaş yabancı dil öğretim yöntem ve tekniklerini bilmeleri ve bunları hedef kitlelerinin ihtiyaçları bağlamında kullanabilmeleri beklenmektedir. Bu yöntemlerden birisi bekli de en önemlisi yaratıcı dramadır. Bu bağlamda yabancı dil öğretmenlerinden yaratıcı dramanın etkin bir şekilde kullanılması beklenmektedir. Fakat bir yöntemin etkili bir şekilde uygulanabilmesindeki temel faktörlerden biri de ona yönelik geliştirilen tutumdur. Bu bağlamda çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama kullanımı üzerine öğretici tutumlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada veriler, Gülbahar ve Saylan'ın (2019) geliştirdiği "Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi ile İlgili Tutum Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 öğretim yılında çeşitli kurumlarda yabancı dil olarak Türkçe öğreten 144 öğretici oluşturmaktadır. Verilerin analizi için parametrik testler grubunda bulunan t- testi ve tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara bakıldığında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yaratıcı drama kullanımına yönelik tutumlarının "yüksek" düzeyde olduğu görülmektedir. İlgili grubun yaratıcı drama kullanımına yönelik tutumları ile mesleki deneyim, çalışılan kurum, yabancı dil olarak Türkçeyi yaratıcı drama yöntemiyle öğretme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında araştırmanın sonuçları dikkate alınarak çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı drama, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğretici tutumu.

Investigation of Instructor's Attitudes on the Use of Creative Drama in Teaching Turkish as a Foreign Language

ABSTRACT

Language teachers are expected to know contemporary foreign language teaching methods and techniques and to be able to use them in the context of the needs of their target groups. One of these methods, perhaps the most important one, is creative drama. In this context, foreign language teachers are expected to use creative drama effectively. However, one of the main factors in the effective application of a method is the attitude developed towards it. This study was carried out to examine the attitudes of teachers on the use of creative drama in teaching Turkish as a foreign language. In this direction, the data in the study were obtained by using the "Attitude Scale Regarding the Effect of Creative Drama Method" developed by Gülbahar and Saylan (2019). The study group of the research consists of 144 teachers who teach Turkish as a foreign language in

Atf Bilgisi: Elbistanlı, N. & Boylu, E. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama kullanımı üzerine öğretici tutumlarının incelenmesi. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 1(2), 79-98. Doi: 10.5281/zenodo.10445751

* Bu çalışma, 1. yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Bağımsız Araştırmacı, nida.berya@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-3768-6128

** Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, eboylu@bartin.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0001-9529-7369

various institutions in the 2021-2022 academic year. For the analysis of the data, t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) in the parametric tests group were used. Considering the findings obtained in the study, it is seen that the attitudes of those who teach Turkish as a foreign language towards the use of creative drama are at a "high" level. A statistically significant difference was found between the attitudes of the related group towards the use of creative drama and their professional experience, institution, and teaching Turkish as a foreign language with the creative drama method. In the light of these findings, various suggestions were presented considering the results of the research.

Keywords: Creative drama, teaching Turkish as a foreign language, teaching attitude.

Giriş

Yabancı dil öğretiminde hedef kitlenin bireysel özellikleri dikkate alınarak öğretim sürecinin kısa sürede etkili çıktılar verebilecek şekilde tasarlanması belirli bir düzeyde yetkinlik ve kararlılık gerektirir. Buna bir de bugünün dil anlayışı olan eylem odaklı yaklaşıma göre yabancı dil öğretimi eklenince öğretici yeterlikleri dil öğretiminde temel bir gerekliliğe dönüşür. Bu gereklilik bağlamında dil öğreticilerinden çağdaş yabancı dil öğretim yöntem ve tekniklerini bilmeleri ve bunları hedef kitlelerinin ihtiyaçları bağlamında kullanabilmeleri beklenmektedir. Çünkü Bugün yabancı dil öğretiminde Puren'in (2002) belirttiği gibi artık bir başkasıyla iletişim kurmaktan ziyade, onunla, hedef dilde birlikte hareket etmek bir gereklilik olmuştur. Bu bağlamda hedef dilde anlama ve anlatma becerilerini kullanarak hayatın her alanında iletişim kurmanın ötesinde var olunan toplumda çeşitli görevleri yerine getiren sosyal aktörler olarak konumlandırılan bireyler olarak görme anlayışı eylem odaklı yaklaşımın bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlayış ile hedef dilin dil bilgisi kuralları ve ezberden ziyade çeşitli etkinlik, görev, proje vb. aracılığıyla öğretilmesi ön plana çıkmış ve öğretim süreci bu bağlamda yeniden yapılandırılmıştır (Boylu, 2023: 57-58). Bu eylem odaklı anlayışın hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol üstlenen yöntemlerden biri belki de yaratıcı dramadır.

Yabancı dil öğretim sürecinde yaratıcı drama kullanımı yukarıda vurgulandığı gibi hayatın her alanında iletişim kurmanın ötesinde var olunan toplumda çeşitli görevleri yerine getiren sosyal aktörler yetiştirmede önemli bir işleve sahiptir. Çünkü yaratıcı drama bireylerin yaparak ve yaşayarak öğretiminin gerçekleştiği eylemsel faaliyet olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda yaratıcı drama ile ilgili en kapsamlı tanımlardan biri şöyledir: "Yaratıcı drama, doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği "oyunsu" süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılmasıdır." (Susar Kırmızı, 2008: 96). İlgili tanımdan da anlaşılacağı üzere çok yönlü bir süreç ve içeriğe sahip olan yaratıcı dramayla bireyler düşünce gücünü kullanmakta ve aktif olarak katılım sağlayabilmektedir. Bireyi aktifleştiren yaratıcı drama, bireyin üretmesine ve üretirken düşünmesine yardımcı olan olumlu bir yöntemdir. Yaratmak, üretmek bireyin zihnini geliştiren ve düşünme becerilerini aktifleştiren kavramsal yöntemdir. Çünkü Adıgüzel'in (2023) de vurguladığı gibi drama süreç içindeki bir dizi yaratıcı eylemleri kapsayan bir alandır.

Yaratıcı drama ile birlikte bireyler, sosyalleşme, üretici olma, kendine güven ve saygı duyma, yeteneklerini keşfetme, empati kurma, hoşgörülü olabilme ve insanı insan yapan tüm değerlere sahip olma gibi (Morgül, 1999: 16) çeşitli eğitsel kazanımlar elde etmektedir. Bu eğitsel kazanımlar bağlamında yaratıcı dramanın eğitimdeki faydası; bireyin bilişsel, dilsel, motor becerileri ve sosyal-duygusal açıdan gelişmeleri, öğrendiği bilgilerin kalıcılı olması, değişik yaşantılar tanınması, eğitim ve öğretimde aktif rol oynaması, sorumluluk duygusunun gelişmesi, aynı zamanda bireyin kendini tanıması yaratıcı dramanın eğitimdeki faydalarıdır (Gönen ve Uyar Dalkılıç, 2017: 30).

Yaratıcı drama yöntemi üzerine yapılan çalışmaların tamamı incelendiğinde ilgili yöntem kullanılarak işlenen derslerde; öğrenme, bilgilerin kalıcılığı ve derse yönelik öğrenci tutumları üzerinde olumlu yönde etki gösterdiği ortak sonuç olarak (Samsa, 2020: 81) görülmektedir. Tüm bu bilgiler kapsamında yaratıcı dramanın bugünün yabancı dil öğretim anlayışı olan eylem odaklı yaklaşımın hedefleriyle bir bütünlük sağladığı açık ve net bir şekilde anlaşılmaktadır. Karadağ ve Göçer'in (2018: 434) de belirttiği gibi drama bir nevi eylem odaklı yöntem olduğu için günlük hayatın sınıf ortamına uyarlanabilmesine fırsat tanımaktadır. Çünkü bugünün yabancı dilde yetkinlik kazanma ölçütü olan başkalarıyla çalışmak ve başkalarıyla işbirliği yapmak ötekini gerçek anlamda anlama drama ve eylem odaklı yaklaşımın en görünür ortak özelliğidir. Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde drama kullanımının eylem odaklı yaklaşımın amaçlarına doğrudan hizmet edeceği bilinmelidir. Bu bakış açısıyla Genç'in (2003: 268) de vurguladığı gibi drama halk dilinde kullanıldığı biçimiyle sadece dramatik değil, tam tersi eylemsel, iletişimsel ve etkileşimsel tüm durumları kapsar.

Geleneksel öğretim yöntemlerinden ayrılarak modern öğretim yöntem ve tekniklerini içeren önemli bir yabancı dil öğretim yöntemi olan drama (İkinci, 2019) yaparak ve yaşayarak öğrenme, farklı yaşantıları tanıma, farklı rollere girerek farklı olay ve durumlarla ilgili deneyim kazanma, yaşamı çok yönlü algılama ve araştırma isteğinin gelişimini sağlama gibi (Köksal Akyol, 2003) ciddi kazanımların elde edilmesinde önemli bir etkisi vardır. Bu noktada dil öğretiminde drama kullanımının amacı bireylere uygulamaya dönük biçimde roller vererek dile dayalı gerçek yaşam temelli deneyimlemelerini artırmak ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirmektir. "Drama uygulamalarının getirdiği en önemli yararların başında bireysel öğrenme farklılıklarına imkân sağlayarak algı farklılıklarının bir arada kullanılması gelmektedir. Örgün eğitim ortamlarında bireye sunulan bilgilerin davranışa dönüşmesini sağlayacak bireysel uygulamaların tek başına etkili olmadığı gerçeğinden yola çıkarak drama bu noktada katılımcı ve çok yönlü bir davranış ölçümü sağlamaktadır." (Aytaş, 2013: 103) Bu açıdan drama yabancı dil öğretiminde başta dört temel dil becerisinin geliştirilmesi (Genç, 2003: 69), kültür aktarımının sağlanması (Karadağ ve Göçer, 2018: 433), sosyal, zihinsel ve dilbilimsel gelişime destek olması (Tüm, 2010:1899), tasarım odaklı düşünme becerisini geliştirmesi (Polat ve Bayram, 2021: 479-480), kültürlerarası duyarlılığı artırması (Aykaç ve Aykaç, 2019: 89) gibi faydalarının yanı sıra girişimci, kendi kendini yönetebilen, sorumluluk sahibi, lider vasıflı, üretken, olay ve durumlara farklı bakış açıları geliştirebilen sosyal bireyler olmalarını da sağlamaktadır.

"İletişim ve kendini ifade etme konusunda olduğu gibi, dil becerilerinin gelişiminde de bireylerin kendilerini ifade etmelerine yönelik uygulamalar çerçevesinde olumlu etkileri olan drama, edimbilimsel süreçler yardımıyla dilin iletişimsel boyutunun ön plana çıkarılmasını sağlar ki, bu da dil öğretiminin nihaî hedefidir." (İnal, 2020: 280). Bu nedenle ders içi ve ders dışı etkinliklerde, dramanın bu olumlu gücünden daha çok yararlanılmalı, öğrencilerin drama ile kendini ifade edebileceği ortamlar oluşturulmalı ve yabancı dil öğretim programları hazırlanırken drama etkinliklerine yeteri kadar önem verilmelidir (Çokyaman ve Beydoğan, 2022: 866). Çünkü yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak yapılandırılmış etkinliklerle yapılan öğretimin etkilerinin araştırıldığı çalışmalar (Arslan ve Gürsoy, 2008; Su Bergil, 2010; Akın, 2016; Soyer, 2016; Topaloğlu, 2016; Kocabaş, 2017; Gönen Kayacan, 2018; Kırçiçek, 2018; Karadağ ve Göçer, 2018; Güzelsoy, 2018; Tataroğlu, 2019; Çilek, 2020; Ayna, 2021; Cullen, 2021; Akdemir, 2022) incelendiğinde akademik başarıya doğrudan katkısının olduğu görülmektedir. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama kullanımına yönelik çalışmaların sayısı ve içeriği lisansüstü eğitimdeki çalışmalara konu olabilecek kadar (Muzaffer, 2022) hızlı bir ilerleme kaydetmektedir. Bu da alanda drama kullanımına yönelik bir farkındalığın oluştuğu söylenebilir. Fakat alanyazın incelendiğinde yaratıcı dramanın yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımına yönelik öğretici tutumları ile ilgili bir çalışma olmaması dikkat çeken bir husustur. Çünkü bir öğretim yöntemi olarak son derece çağdaş ve etkili bir araç olsa da drama kullanımının belirli bir düzeyde yetkinlik gerektirmesi ve bir süreç içeren yapısıyla dil sınıflarında

uygulanabilirliği diğer yöntemlere göre daha zordur. Aytaş'ın (2013: 102) da vurguladığı gibi tasarlamak, sunmak, sonuçlandırmak, gibi anahtar kelimeleri içeren drama uygulamalarını yapmak başlı başına gelişimci ve girişimci bir öğrenme süreciyle mümkündür. Tutuman (2021: 107) çalışmasında Türkçe öğretmenlerinden yaratıcı drama yöntemini derslerinde uygulayanların yaratıcı drama yöntemini “etkili bir yöntem olduğu” ve “dersi daha eğlenceli kıldığı” için uyguladıkları, yaratıcı drama yöntemini derslerinde uygulamayanların ise “dramayla ilgili eğitim almadıkları” ve “dramaya dair bilgi sahibi olmadıkları” tespit etmiştir. Bu açıdan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bu tür bir bulguyu sunan çalışma olmaması da dikkate alınarak ilk olarak Türkçe öğreticilerin drama kullanımına yönelik tutumlarının belirlenmesi gerekli görülmüştür.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanımına yönelik öğreticilerin tutumlarının ne düzeyde olduğunu belirlemektir. Bu kapsamda araştırmanın problemi “Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama yöntemi kullanımına yönelik tutumları ne düzeydedir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmada yanıt aranan diğer alt sorular ise şunlardır:

Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama yöntemi kullanımına yönelik tutumları ile

- Cinsiyet,
- Mesleki tecrübe,
- Eğitim durumu,
- Mezun olunan bölüm,
- Çalışılan kurum,
- Türkçe öğretimi sertifikası olma,
- Derslerde dramaya başvurma,
- Drama eğitimi alma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle ortaya koymayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2012: 77). Bu çalışmada da yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemi kullanımına yönelik tutumları var olduğu şekliyle araştırıldığı için tarama yöntemine başvurulmuştur.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 öğretim yılında çeşitli kurumlarda yabancı dil olarak Türkçe öğreten toplam 144 öğretici oluşturmaktadır. İlgili gruba ait demografik bilgiler aşağıdaki verilmektedir:

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin bilgiler

Cinsiyet	N	%
Kadın	103	71,53
Erkek	41	28,47
Toplam	144	50,00

Tablo incelediğinde öğreticilerin 103'ünün kadın, 41'inin erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların mesleki deneyimlerine ilişkin bilgiler

Mesleki Deneyim	N	%
0-1 yıl	20	6,94
2-3 yıl	13	4,51
4-5 yıl	25	8,68
6 yıl ve üzeri	86	29,86
Toplam	144	50,00

Tablo 2’ye bakıldığında araştırmaya katılan öğretmenlerin 20’sinin (%6,94) 0-1 yıl, 13’ünün (%4,51) 2-3 yıl, 25’inin (%8,68) 4-5 yıl, 86’sının (%29,86) ise 6 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların eğitim durumuna ilişkin bilgiler

Eğitim Durumu	N	%
Lisans	66	22,92
Yüksek Lisans	60	20,83
Doktora	18	6,25
Toplam	144	50,00

Tablo 3’e bakıldığında araştırmaya katılan öğretmenlerin 66’sının (%22,92) lisans, 60’ının (%20,83) yüksek lisans ve 18’inin (%6,25) doktora eğitim düzeyinde eğitime sahip oldukları bilgisine ulaşılmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada öğretmenlerin yaratıcı dramaya yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik verilere Gülbahar ve Saylan (2019) tarafından geliştirilen “Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisine İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılarak ulaşılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için iki faktöre ilişkin olarak belirlenen maddelerin Cronbachalpha iç tutarlılık katsayılarına bakıldığında birinci faktör olan “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” faktörüne ait güvenilirlik katsayısı 0,90, ikinci faktör olan “Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum” alt faktörüne ait güvenilirlik katsayısı 0,95 ve ölçeğin geneline ait güvenilirlik katsayısı 0,95 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt faktörleri ve geneline ilişkin güvenilirlik katsayıları incelendiğinde yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili ölçeğin ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi yapılarak geçerlik çalışmasından sonra güvenilirliğinin belirlenmesinde iç tutarlılık katsayısı olan Cronbachalpha hesaplanmıştır. Birinci faktör olan öğretmen ve öğretme/öğrenme süreci faktörüne ait güvenilirlik katsayısı 0,84, ikinci faktör olan öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum alt faktörüne ait güvenilirlik katsayısı 0,94 ve ölçeğin geneline ait güvenilirlik katsayısı 0,94 olarak hesaplanmıştır (Gülbahar ve Saylan, 2019: 1187).

Araştırmada öğretmenlerin kişisel bilgilerinin tespiti için ise araştırmacı tarafından “Demografik Bilgi Formu” hazırlanmıştır. İlgili form, yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim durumu, mezun olunan bölüm, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifikası olma, çalışılan kurum gibi bilgileri içermektedir.

Verilerinin Analizi

Araştırmada verilerin analizi SPSS21 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Ölçekten elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini incelemek için önce normallik analizi kapsamında Skewness ve Kurtosis değerleri incelenmiş, elde edilen sonuçlar, aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. Ölçek verilerinin çarpıklık ve basıklık değerleri

Alt Boyutlar	N	Çarpıklık Katsayısı (Skewness)	Basıklık Katsayısı (Kurtosis)
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	144	-1,509	1,151
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	144	-1,347	,719

Tablo incelendiğinde elde edilen verilerin Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) değerlerinin ölçeğin öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum alt boyutunda -1,509 ile 1,151, öğrencilere etkisine ilişkin tutum alt boyutunda -1,347 ile ,719 arasında değerler aldığı görülmektedir. George ve Mallery (2010) ¹bir veri setinde çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2 ile -2 arasında olması durumunda normal dağılım olarak kabul edilebilir bir ölçüt olduğunu ifade etmiştir. Veri setinde normal dağılım görüldüğünden dolayı öğrencilerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının düzeylerini belirlemek ve tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemek için parametrik testler grubunda bulunan t- testi ve tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisine İlişkin Tutum Ölçeği, beşli likert tipi derecelendirmeye sahip olduğundan, ölçeğin maddeleri için “çok yüksek”, “yüksek”, “orta”, “düşük” ve “çok düşük” şeklinde dereceleme yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçekten alabilecekleri en yüksek puan 125, en düşük puan ise 25’dir. Ölçüt aralığı 1-1,79 çok düşük; 1,80-2,59 düşük; 2,60-3,39 orta; 3,40-4,19 yüksek; 4,20-5,0 çok yüksek şeklindedir.

Bulgular

Türkçe Öğreticilerinin Yaratıcı Drama Kullanımına İlişkin Tutum Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Bulgular

Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama yöntemi kullanımına yönelik tutum ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlar, standart sapma değerleri ve tutum düzeylerine ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 5. Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama kullanımına yönelik tutum düzeyleri

Alt Boyutlar	N	\bar{x}	SS	Tutum Düzeyi
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	144	3,82	1,11	Yüksek
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	144	3,92	1,25	Yüksek
Toplam	144	3,87	1,18	Yüksek

Tabloya bakıldığında yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin ölçeğin genelinden aldıkları ortalama puana bakıldığında yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının “yüksek” düzeyde olduğu görülmektedir ($\bar{x}=3,87$). Bu bağlamda tablo alt boyutlar açısından incelendiğinde, yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin ölçeğin hem öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum alt boyutundan (3,82) hem de öğrencilere etkisine ilişkin tutum alt boyutundan (3,92) “yüksek” düzeyde puan aldıkları görülmektedir.

¹George, D., & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson

Türkçe Öğreticilerinin Cinsiyetlerine Göre Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Türkçe öğretmenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan t- testi sonuçları tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama kullanımına ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	sd	t	p
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Kadın	103	4,04	1,13	142	,094	,925
	Erkek	41	4,02	1,21			
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Kadın	103	3,96	1,25	142	,639	,524
	Erkek	41	3,81	1,26			

*p<,05

Tablo incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-testi sonucunda ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir ($t=,094$, $p>,05$; $t=,639$, $p>,05$). Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeyleri cinsiyete göre değişmemektedir.

Türkçe Öğreticilerinin Mesleki Tecrübelerine Göre Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Öğreticilerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin mesleki tecrübe değişkenine ilişkin betimsel istatistikleri tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin mesleki deneyimlerine göre betimsel istatistikleri

Alt Boyutlar	Mesleki Deneyim	N	\bar{x}	SS
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	0-1 yıl	20	3,02	1,52
	2-3 yıl	13	4,32	,7
	4-5 yıl	25	4,16	,99
	6 yıl ve üzeri	86	4,19	1,04
	Toplam	144	4,03	1,15
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	0-1 yıl	20	2,80	1,6
	2-3 yıl	13	4,31	,88
	4-5 yıl	25	4,1	1,05
	6 yıl ve üzeri	86	4,06	1,13
	Toplam	144	3,92	1,25

Tablo 7 incelendiğinde öğreticilerin tutum puanlarının “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,19 ile 3,02 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun 6 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olan öğreticilerin, en düşük tutum puanına sahip olan grubun 0-1 yıl mesleki deneyime sahip öğreticilerin olduğu görülmektedir. “Öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,31 ile 2,80

arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun 2-3 yıl mesleki deneyime sahip olan öğretmenlerin, en düşük tutum puanına sahip olan grubun 0-1 yıl mesleki deneyime sahip öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Betimsel istatistiklerin ardından yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının mesleki deneyimlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Türkçe öğretmenlerinin mesleki tecrübelerine göre tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	24,125	3	8,042	6,793	,000*
	Gruplar İçi	165,733	140	1,184		
	Toplam	189,858	143			
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	29,393	3	9,798	7,105	,000*
	Gruplar İçi	193,057	140	1,379		
	Toplam	222,450	143			

*p<,05

Tablo incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının mesleki deneyimlerine göre ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunduğu görülmektedir ($F(3-140)= 6,793$, $p<,05$; $F(3-140)= 7,105$, $p<,05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu ayrıntılı bir şekilde incelemek için Post-Hoc LSD testi kullanılmıştır. Post-Hoc LSD testinin sonuçlarına göre ölçeğin öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum alt boyutunda mesleki tecrübesi 0-1 yıl olanlarla 2-3 yıl, 4-5 yıl, 6 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık mesleki tecrübesi 2-3 yıl, 4-5 yıl, 6 yıl ve üzeri olanların lehinedir. Analiz sonuçlarına göre öğrencilere etkisine ilişkin tutum alt boyutunda mesleki tecrübesi 0-1 yıl olanlarla 2-3 yıl, 4-5 yıl, 6 yıl ve üzeri olanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık mesleki tecrübesi 2-3 yıl, 4-5 yıl, 6 yıl ve üzeri olanların lehinedir. Bu bağlamda öğretmenlerin mesleki tecrübesi arttıkça yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının da arttığı söylenebilir.

Türkçe Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarına Göre Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumları ile eğitim durumları arasındaki ilişkiye yönelik betimsel istatistikleri tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin eğitim durumlarına göre betimsel istatistikleri

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	N	\bar{x}	SS
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Lisans	66	3,87	1,26
	Yüksek Lisans	60	4,03	1,05
	Doktora	18	4,63	,88
	Toplam	144	4,03	1,15
	Lisans	66	3,74	1,35

Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Yüksek Lisans	60	3,96	1,16
	Doktora	18	4,41	1,02
	Toplam	144	3,92	1,25

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin tutum puanlarının “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,63 ile 3,87 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun eğitim durumu doktora olan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun eğitim durumu lisans olan öğretmenler olduğu görülmektedir. “Öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,41 ile 3,74 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun eğitim durumu doktora olan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun eğitim durumu lisans olan öğretmenler olduğu görülmektedir. Betimsel istatistiklerin ardından yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının eğitim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Türkçe öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	8,011	2	4,005	3,106	,052
	Gruplar İçi	181,847	141	1,290		
	Toplam	189,858	143			
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	6,500	2	3,250	2,122	,124
	Gruplar İçi	215,950	141	1,532		
	Toplam	222,450	143			

*p<,05

Tablo 10 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının eğitim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir ($F_{(2-141)} = 3,106, p >,05$; $F_{(2-141)} = 2,122, p >,05$).

Türkçe Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Bölümlere Göre Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin mezun olunan bölüm değişkenine ilişkin betimsel istatistikleri tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin mezun olunan bölümlere göre betimsel istatistikleri

Alt Boyutlar	Mezun Olunan Bölüm	N	\bar{x}	SS
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Sınıf Öğretmenliği	20	4,11	1,28
	Türk Dili ve Edebiyatı	49	4,11	,93
	Dilbilim	4	4,65	,51
	Türkçe Öğretmenliği	29	3,81	1,43

	Diğer	42	3,99	1,17
	Toplam	144	4,03	1,15
	Sınıf Öğretmenliği	20	3,94	1,31
	Türk Dili ve Edebiyatı	49	3,92	1,07
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Dilbilim	4	4,72	,56
	Türkçe Öğretmenliği	29	3,72	1,52
	Diğer	42	3,95	1,27
	Toplam	144	3,92	1,25

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin tutum puanlarının “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,65 ile 3,81 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun Dilbilim bölümünden mezun olan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun Türkçe öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmenler olduğu görülmektedir. “Öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,72 ile 3,72 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun Dilbilim bölümünden mezun olan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun Türkçe öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmenler olduğu görülmektedir. Betimsel istatistiklerin ardından yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının mezun oldukları bölüme göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Türkçe öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	3,411	4	,853		
	Gruplar İçi	186,446	139	1,341	,636	,638
	Toplam	189,858	143			
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	3,736	4	,934		
	Gruplar İçi	218,714	139	1,573	,594	,668
	Toplam	222,450	143			

*p<,05

Tablo incelendiğinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir ($F_{(4-139)} = ,636, p>,05$; $F_{(4-139)} = ,594, p>,05$).

Türkçe Öğretmenlerinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifikasına Sahip Olma ve Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifikası alınan yer değişkenine ilişkin betimsel istatistikleri tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Türkçe öğreticilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifikasına sahip olma durumlarına göre betimsel istatistikler

Alt Boyutlar	Sertifika Durumu	N	\bar{x}	SS
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Yok	53	3,88	1,28
	Yunus Emre Enstitüsü	18	4,39	,89
	Üniversite	67	4,01	1,11
	Özel Kurum	6	4,5	1,08
	Toplam	144	4,03	1,15
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Yok	53	3,83	1,37
	Yunus Emre Enstitüsü	18	4,14	,98
	Üniversite	67	3,87	1,22
	Özel Kurum	6	4,46	1,21
	Toplam	144	3,92	1,25

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin tutum puanlarının “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,39 ile 3,88 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun sertifikayı özel kurumdan alan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun sertifikası olmayan öğretmenler olduğu görülmektedir. “Öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,46 ile 3,83 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun sertifikayı özel kurumdan alan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun sertifikası olmayan öğrenciler olduğu görülmektedir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Çalıştıkları Kurumlara Göre Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Türkçe öğreticilerinin Yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin çalışılan kurum değişkenine ilişkin betimsel istatistikleri tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin çalıştıkları kurumlara göre betimsel istatistikleri

Alt Boyutlar	Çalışılan Kurum	N	\bar{x}	SS
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	TÖMER-DİLMER	54	4,28	,83
	MEB-PIKTES	58	3,72	1,39
	Yunus Emre Enstitüsü	6	4,82	,15
	Maarif Vakfı	3	3,94	1,55
	Özel Kurum	23	4,05	1,09
	Toplam	144	4,03	1,15
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	TÖMER-DİLMER	54	4,09	,96
	MEB-PIKTES	58	3,64	1,49
	Yunus Emre Enstitüsü	6	4,81	,35
	Maarif Vakfı	3	3,92	1,67
	Özel Kurum	23	3,97	1,18

Toplam	144	3,92	1,25
--------	-----	------	------

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin tutum puanlarının “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,82 ile 3,72 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun Yunus Emre Enstitüsünde çalışan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun MEB/PIKTES Projesinde çalışan öğretmenler olduğu görülmektedir. “Öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,81 ile 3,64 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun Yunus Emre Enstitüsünde çalışan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun MEB/PIKTES Projesinde çalışan öğretmenler olduğu görülmektedir. Betimsel istatistiklerin ardından yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının çalıştıkları kurumlara göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Çalışılan kurum değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	12,692	4	3,173	2,489	,046*
	Gruplar İçi	177,166	139	1,275		
	Toplam	189,858	143			
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	10,866	4	2,716	1,785	,135
	Gruplar İçi	211,584	139	1,522		
	Toplam	222,450	143			

*p<,05

Tablo incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının çalışılan kuruma göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda ölçeğin “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur ($F_{(4-139)} = 2,489$, $p <,05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu ayrıntılı bir şekilde incelemek için Post-Hoc LSD testi kullanılmıştır. Post-Hoc LSD testinin sonuçlarına göre ölçeğin öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum alt boyutunda çalıştıkları kurum MEB-PIKTES olanlarla TÖMER-DİLMER ve Yunus Emre Enstitüsü olanlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık TÖMER-DİLMER ve Yunus Emre Enstitüsünde çalışanların lehinedir.

Türkçe Öğreticilerinin Türkçeyi Drama ile Öğretme Durumlarına Göre Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin Türkçeyi drama ile öğretme durumu değişkenine göre değişip değişmediğine ilişkin betimsel istatistikler tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Türkçe öğretmenlerinin Türkçeyi drama ile öğretme durumlarına göre betimsel istatistikler

Alt Boyutlar	Türkçeyi Yaratıcı Drama ile Öğretme Durumu	N	\bar{x}	SS
	Evet	62	4,36	,92

Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Hayır	51	3,77	1,28
	Sadece çok kısa bir süre öğrettim.	31	3,82	1,23
	Toplam	144	4,03	1,15
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Evet	62	4,23	1,02
	Hayır	51	3,70	1,42
	Sadece çok kısa bir süre öğrettim.	31	3,64	1,25
	Toplam	144	3,92	1,25

Tablo incelendiğinde öğreticilerin tutum puanlarının “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,36 ile 3,77 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun Türkçeyi drama ile öğreten öğreticiler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun Türkçeyi drama ile hiç öğretmeyen öğreticiler olduğu görülmektedir. “Öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda ortalama puanların 4,23 ile 3,64 arasında değiştiği görülmektedir. En yüksek tutum puanına sahip olan grubun Türkçeyi drama ile öğreten öğreticiler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun Türkçeyi drama ile sadece çok kısa bir süre öğreten öğreticiler olduğu görülmektedir. Betimsel istatistiklerin ardından yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının Türkçeyi drama ile öğretme durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Türkçeyi drama ile öğretme durumu değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	11,500	2	5,750	4,546	,012*
	Gruplar İçi	178,357	141	1,265		
	Toplam	189,858	143			
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Gruplar Arası	10,655	2	5,328	3,547	,031*
	Gruplar İçi	211,795	141	1,502		
	Toplam	222,450	143			

*p<,05

Tablo incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının Türkçeyi drama ile öğretme durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunduğu görülmektedir ($F_{(2-141)} = 4,546$, $p <,05$; $F_{(2-141)} = 3,547$, $p <,05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu ayrıntılı bir şekilde incelemek için Post-Hoc LSD testi kullanılmıştır. Post-Hoc LSD testinin sonuçlarına göre “ölçeğin öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda Türkçeyi drama ile öğretenlerle Türkçeyi drama ile öğretmeyen ve sadece çok kısa bir süre öğretenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık Türkçeyi drama ile öğretenlerin lehinedir. Analiz sonuçlarına göre “öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda aynı şekilde Türkçeyi drama ile öğretenlerle Türkçeyi drama ile öğretmeyen ve sadece çok

kısa bir süre öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık Türkçeyi drama ile öğretmenlerin lehinedir. Bu bağlamda öğretmenlerin Türkçeyi drama ile öğretme durumunun yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarını da arttığı söylenebilir.

Türkçe Öğretmenlerin Yaratıcı Dramaya Yönelik Eğitim Alma Durumlarına Göre Yaratıcı Drama Kullanımı Üzerine Tutumları

Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının yaratıcı dramaya yönelik eğitim alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan t- testi sonuçları tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. *Yaratıcı dramaya yönelik eğitim alma durumu değişkenine göre t-testi sonuçları*

Alt Boyutlar	Eğitim		N	\bar{x}	SS	sd	t	p
	Alma Durum							
Öğretmen ve Öğretme/Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Tutum	Evet	38	4,14	1,19	142	,696		,487
	Hayır	106	3,99	1,14				
Öğrencilere Etkisine İlişkin Tutum	Evet	38	4,03	1,24	142	,640		,523
	Hayır	106	3,88	1,25				

*p<,05

Tablo incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı dramaya yönelik eğitim alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-testi sonucunda ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir ($t=,696$, $p>,05$; $t=,640$, $p>,05$). Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeyleri yaratıcı dramaya yönelik eğitim alma durumlarına göre değişmemektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin ölçeğin genelinden aldıkları ortalama puan düzeyi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama kullanımı üzerine öğretmen tutumlarının “yüksek” düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin öğretim sürecinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının olumlu bir etkisinin olacağı/olduğu görüşüne sahip oldukları anlaşılmaktadır. Alan yazını taraması sonucunda yabancı dil olarak Türkçeyi öğretmenlerinin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının incelenmesi ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple araştırmada farklı branşlardaki öğretmen ve öğretmen adayları üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde (Hamurcu, 2009; Başçı ve Gündoğdu, 2011; Dündar, 2018; Gülbahar ve Saylan, 2019; Saylan, 2019; Sonkaya, 2019; Akkale, 2021) yaratıcı dramanın derslerde kullanımına yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Hem diğer alanlarda hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde drama kullanımına yönelik tutumun yüksek olması, eğitimde drama kullanımı noktasında yüksek düzeyde bir farkındalığın oluştuğu söylenebilir.

Yukarıdaki bilgilere ek olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeyleri ile değişkenler arasındaki ilişkiye bakıldığında ise cinsiyete göre yapılan t-testi sonucunda ölçeğin alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili olmasa da bazı çalışmalarda da (Başçı ve Gündoğdu, 2011; Gülbahar ve Saylan, 2019) cinsiyet ile yaratıcı drama arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Fakat hem çalışma sayısının az olması hem de seçilen örneklem büyüklükleri dikkate alındığında cinsiyet ve yaratıcı drama kullanımı arasındaki ilişkiye yönelik net bir yorum yapmanın mümkün olmayacağı anlaşılmaktadır.

Katılımcıların yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeylerinin mesleki deneyim değişkenine göre incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeyleri ile mesleki deneyimleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğreticilerin mesleki tecrübesi arttıkça yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının da arttığı söylenebilir. Bazı çalışmalarda da (Gülbahar ve Saylan, 2019; Saylan, 2019; Yönel, 2004) yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum düzeyi ile mesleki deneyim arasında anlamlı bir farklılık olduğu, bunun da mesleki deneyimi fazla olanların lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan deneyime bağlı olarak derslerde dramaya başvurma noktasındaki farkındalığın arttığı yorumu yapılabilir.

Araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerinin tutum düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Fakat yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin ölçekteki eğitim seviyelerine göre puanlarına bakıldığında, en yüksek tutum puanına sahip olan grubun eğitim durumu doktora, en düşük tutum puanına sahip olan grubun eğitim durumu lisans olanlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin eğitim düzeyleri anlamlı bir farklılık oluşturmasa da yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarını kısmi olarak etkilediği söylenebilir. Benzer çalışmalara bakıldığında (Yönel, 2004; Okvuran, 2000) eğitim düzeyine ilişkin yaratıcı drama kullanımına yönelik anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin mezun oldukları bölüme göre yaratıcı drama kullanımı üzerine tutum sonuçlarına bakıldığında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Fakat katılımcıların ölçekteki mezun oldukları bölüm puanlamalarına bakıldığında en yüksek tutum puanına sahip olan grubun dilbilim bölümünden mezun olan öğreticiler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun ise Türkçe öğretmenliği bölümünden mezun olan öğreticiler olduğu görülmektedir. Bu durum, üzerinde ayrıca düşünülmesi gereken bir konudur. Çünkü Türkçe öğretmenliği programında lisans eğitiminde ilgili ders bulunmakla birlikte bu dersin önemi öğretmen adaylarına üzerinde önemle durularak hissettirilmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin çalıştıkları kurumlara göre yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumları incelendiğinde ölçeğin “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık, çalıştıkları kurum MEB-PIKTES olanlarla TÖMER-DİLMER ve Yunus Emre Enstitüsü olanlar arasında TÖMER-DİLMER ve Yunus Emre Enstitüsünde çalışanların lehinedir. Ayrıca yaratıcı drama kullanımına yönelik en yüksek tutum puanına sahip olan grubun Yunus Emre Enstitüsünde çalışan öğreticiler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun MEB/PIKTES Projesinde çalışan öğreticiler olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda bir değerlendirme yapıldığında özellikle bu alandaki akademik tecrübe, işe başlamadan önce verilen eğitimlerin bu noktada etkili olduğu söylenebilir. Zira MEB/PIKTES kapsamında TÖMER ve YEE'deki kadar formal bir dil öğretimi yapıldığı söylenemez. Yine aynı şekilde MEB/PIKTES bünyesinde göçmen öğrencilerin dil seviyelerinin düşük olması, ilk okuma ve yazma sürecinin uzaması, farklı dil seviyesindeki öğrencilerin aynı sınıfta olması, öğrencilerdeki dil bilinci ve Türkçeyi öğrenme amaçları vb. hususlar dikkate alındığında bu gruba Türkçe öğretenlerin yaratıcı dramaya yönelik bir sınıf ortamı oluşturamadıkları ve tutumlarının da bu bağlamda düşük olduğu yorumu yapılabilir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifikası aldıkları yere göre yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının sonuçlarına bakıldığında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Fakat katılımcıların ölçekte verdikleri yanıtlar, sertifika aldıkları kuruma göre incelendiğinde en düşük tutum puanına sahip öğretici grubunun ise sertifikasının olmadığı tespit edilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin Türkçeyi drama ile öğretme durumları ile yaratıcı drama kullanımına yönelik tutum puanları arasında ölçeğin “öğretmen ve öğretme/öğrenme sürecine etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alt boyutta Türkçeyi drama ile öğretmenlerle Türkçeyi drama ile öğretmeyen ve sadece çok kısa bir süre öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık, Türkçeyi drama ile öğretmenlerin lehinedir. Analiz sonuçlarına göre “öğrencilere etkisine ilişkin tutum” alt boyutunda aynı şekilde Türkçeyi drama ile öğretmenlerle Türkçeyi drama ile öğretmeyen ve sadece çok kısa bir süre öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık Türkçeyi drama ile öğretmenlerin lehinedir. Bu bağlamda öğrencilerin Türkçeyi drama ile öğretme durumunun yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarını da arttığı söylenebilir. Bu durumda, ölçeğin en yüksek tutum puanına sahip olan grubun Türkçeyi drama ile öğrenen öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun ise Türkçeyi drama ile sadece çok kısa bir süre öğrenen öğretmenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani derslerde dramaya fazla yer verenlerin daha yüksek tutuma sahip oldukları anlaşılmaktadır. İlgili bilgi bağlamında bu katılımcılar zaten yaratıcı dramanın etkisini bildikleri için derslerinde bu yönetime başvurdukları değerlendirilebilir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı dramaya yönelik eğitim alma durumları ile yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat bazı çalışmalarda (Gürol, 2002; Yönel, 2004; Yıldırım, 2008; Dündar, 2018; Gülbahar ve Saylan, 2019; Saylan, 2019) katılımcıların drama eğitimi alma ve almama durumları ile tutum düzeyleri arasında drama eğitimi alanlar lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Tüm bu bilgi ve açıklamalara ek olarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yaratıcı dramaya yönelik tutum puanları yüksek çıkmıştır. Fakat kişisel bilgi formunda toplanan bilgilerden biri olan “derslerde yaratıcı drama kullanma” durumuna bakıldığında bu yüksek tutumun uygulamaya yansımadağı görülmektedir. Bu nedenle bu alanda çalışanlar derslerde yaratıcı drama kullanmaya teşvik edilebilir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin mesleki tecrübesi arttıkça yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarının da arttığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle tecrübesi az olanlara yaratıcı drama kullanımına yönelik ilave programlar ve hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.
- Alanda hâlihazırda kullanımda olan bir yaratıcı drama programı veya yeterliklere, kazanımlarına yönelik hazırlanmış bir izlenme olmadığı için bu yöntemin derslerde nasıl kullanılabileceği de bilinmemektedir. Bu bağlamda ilk iş olarak bir program ve programın yansıtıcısı olan diğer ek materyaller hazırlanabilir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin mezun oldukları bölüme göre yaratıcı drama kullanımı üzerine tutumlarına bakıldığında en yüksek tutum puanına sahip olan grubun dilbilim bölümünden mezun olan öğretmenler, en düşük tutum puanına sahip olan grubun ise Türkçe öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmenler olduğu görülmektedir. Bu bağlamda özellikle Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı dramaya yönelik tutumları araştırılmalı ve bu tutumlarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin Türkçeyi drama ile öğretme durumları ile yaratıcı drama kullanımına yönelik tutum puanları arasında Türkçeyi drama ile öğretmenlerle Türkçeyi drama ile öğretmeyen ve sadece çok kısa bir süre öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bağlamda öğretmenlerin dramayı derslerinde kullanımının artırılması için adımlar atılabilir.

- Bu alanda çalışanların, çağdaş öğretim programına uygun yaratıcı drama etkinlikleri geliştirebilmeleri ve bunlardan derslerinde faydalanmaları için yaratıcı drama atölyeleri oluşturulabilir.
- Bu alan için yaratıcı drama çalışmaları üzerine kitap ve materyallerin eksik olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda ilgili materyallerin artırılması kurum, akademisyen ve öğretmen iş birliği ile bu eksikliklerin giderilmesine yönelik adımlar atılabilir.
- Alanda uygulanan hizmet içi programlarda ve sertifika programlarında özellikle yaratıcı drama üzerinde hem teorik hem de uygulamalı olarak durulabilir.
- TÖMER ve dil öğretimi ile ilgili diğer kurumlarda yaratıcı drama öğretmeni istihdam edilebilir.
- Bu çalışma alanda çalışan öğretmenlerin yaratıcı drama kullanımına yönelik tutum düzeylerini betimsel nitelikte ölçen bir çalışmadır. Bu bağlamda yaratıcı dramanın etkililiğine yönelik deneysel çalışmalar yapılabilir.
- Türkçe öğretmenliği mezunlarının yaratıcı dramaya yönelik tutum düzeyleri, diğer gruplara göre düşük çıkmıştır. Bu durum, nitel bir araştırma ile daha derinden araştırılabileceği gibi Türkçe öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutum düzeyleri de ölçülebilir.
- Mesleki deneyimin yaratıcı dramaya yönelik tutum düzeyini etkilediği tespit edilmiştir. Bu bağlamda mesleki deneyimi az olan gruplar üzerine yaratıcı drama yeterliklerini artırıcı deneysel çalışmalar yapılabilir.
- Çalışılan kurumlar açısından bakıldığında MEB/PIKTES'te çalışanların tutumlarının diğer kurumlarda çalışanlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu duruma yönelik ilgili grubun görüşleri nitel bir araştırma ile ortaya konabilir. Ayrıca bu grubun tutum düzeylerinin artırılmasına yönelik deneysel çalışmalar yapılabilir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin yaratıcı drama kullanımına yönelik yeterlikleri araştırılabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 26.05.2022 tarihli ve 2022/09 sayılı kararı ile izin alınmıştır.

Yazarların Katkı Oranı

1. yazar %50, 2. yazar %50 katkı oranına sahiptir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

Adıgüzel, Ö. (2023). *Eğitimde yaratıcı drama*. Yapı Kredi Yayınları.

Akdemir, A. (2022). *Yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanımının 4. sınıf öğrencilerinin yansıtıcı düşünme becerilerine ve öğrencilerin yabancı dil öğrenme tutumlarına etkisi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

- Akın, A. (2016). *Yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanımının lise 12. sınıf öğrencilerinin eleştirel, yansıtıcı düşünme becerilerine ve öğrencilerin yabancı dil öğrenme tutumlarına etkisi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Akkale, M. A. (2021). *Yaratıcı drama yönteminin kullanımına ilişkin sınıf öğretmenlerinin tutumlarının incelenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Arslan, M. ve Gürsoy, A. (2008). Rol yapma ve drama etkinlikleriyle yabancılara Türkçe öğretiminde motivasyonun sağlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(2), 109-127.
- Aykaç, M., ve Aykaç, N. (2019). Yaratıcı drama temelli etkinliklerin kültürlerarası duyarlılık ve göçmen algısı üzerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(1), 73-98.
- Ayna, D. (2021). *8. sınıf İngilizce dersi okuma becerisinin geliştirilmesinde yaratıcı dramanın kullanımı*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Aytaş, G. (2013). Yaratıcı dramanın algısal öğrenmedeki rolü. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 101-106.
- Başçı, Z. ve Gündoğdu, K. (2011). Öğretmen adaylarının drama dersine ilişkin tutumları ve görüşleri: Atatürk üniversitesi örneği. 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirisi (1-3 Ekim İzmir). İzmir.
- Boylu, E. (2023). Eylem odaklı yaklaşım. L. İltar ve C. B. Korkmaz (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaklaşım ve yöntemler içinde* (s. 57-68). Pegem Akademi.
- Cullen, E. K. (2021). Yaratıcı drama yöntemi ile deyimlerin öğretilmesi; yabancı dil olarak Türkçe dersleri için model sunumu. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4(2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı), 81-90.
- Çilek, E. (2020). *Arapça konuşma becerileri derslerine yönelik yaratıcı drama odaklı bir öğretim programı önerisi*. [Yayımlanmış doktora tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Çokyaman, M. ve Beydoğan, H.Ö. (2022). Yabancı dil öğretiminde drama etkinliklerinin konuşma becerisi üzerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 845-871.
- Dündar, H. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitimsel drama uygulama yeterlikleri ile yaratıcı drama dersine yönelik tutumları*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.
- Genç, H. N. (2003). Yabancı dil öğretiminde öğretim tekniği olarak dramanın kullanımı ve bir örnek. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 267-276.
- Gönen Kayacan, S.(2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kalıp sözlerin kazandırılmasında yaratıcı drama etkisi*. [Yayımlanmış doktora tezi]. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Gönen, M. S., ve Uyar Dalkılıç, N., (2017). *Çocuk eğitiminde yaratıcı drama*. Eğiten Kitap.
- Gülbahar, B. ve Saylan, M. (2019). Yaratıcı drama yönteminin etkisine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 371-390.
- Gürol, A. (2002). *Okul öncesi eğitim öğretmenleri ile öğretmen adaylarının eğitiminde dramaya ilişkin kendilerini yeterli bulma düzeylerinin belirlenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Elâzığ: Fırat Üniversitesi.
- Güzelsoy, R. (2018). *Yaratıcı drama yönteminin İngilizce kelime edinimine etkisi (Dokuzuncu sınıf örneği)*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi.

- Hamurcu, H. (2009). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin yaratıcı dramaya yönelik tutumları. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 4(4), 1257-1273.
- İkinci, Ü. (2019). *Teaching English through drama and drama techniques in ESL classrooms*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Karadağ, B. F. ve Göçer, A. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde drama yönteminin akıcı konuşma üzerindeki rolü. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(1), 431-446.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Nobel Yayınları.
- Kırçiçek, İ. Z. (2018). *Drama teknikleriyle yabancı dil öğretimi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Kocabaş, Ö. (2017). *Hazırlıksız konuşma becerisinin B1 seviyesinde kazandırılmasına yönelik yaratıcı drama temelli bir süreç önerisi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Köksal Akyol, A. (2003). Drama ve Dramanın Önemi. *The Journal of Turkish Educational Sciences*, 1(2), <https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26132/275251>.
- Morgül, M. (1999). *Eğitimde yaratıcı dramaya merhaba*. Kök Yayıncılık.
- Muzaffer, N. (2022). *Yabancılara Türkçe öğretiminde drama öğretiminin kullanımı üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Bartın: Bartın Üniversitesi.
- Okvuran, A. (2001). Okul öncesi dönemde yaratıcı drama. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 3, 22-25.
- Polat, S. ve Bayram, H. (2021). Drama dersinin tasarım odaklı düşünme becerilerinin gelişimine katkısını araştıran bir durum çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 476-497.
- Puren, C. (2002). Perspectives actionnelles et perspectives culturelles en didactique des langues-cultures: vers une perspective co-actionnelle co-culturelle. *Les Langues Modernes*, 3, 55-71.
- Samsa, F. (2020). *Türkiye'de yaratıcı drama ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Saylan, M. (2019). *Yaratıcı drama yönteminin etkilerine ilişkin Türkçe öğretmenlerinin tutumlarının incelenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Sonkaya, M. (2019). *Lise öğretmenlerinin drama yöntemine yönelik tutum ve özyeterlik algıları arasındaki ilişki*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Soyer, S. (2016). Yabancı dil öğretim yöntemi olarak yaratıcı drama ve etkileri. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 157-163.
- Su Bergil, A. (2010). *İngilizce öğretiminde konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik alternatif bir teknik: yaratıcı drama*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Susar Kırmızı, F. (2008). Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yönteminin tutum ve okuduğunu anlama stratejileri üzerindeki etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 95-109.
- Tataroğlu, S. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama uygulamalarının konuşma becerisine etkisi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Topaloğlu, O. (2016). İngiliz dili eğitimi sınıflarında yaratıcı drama yoluyla kültürlerarası eleştirel farkındalığın artırılması. [Yayımlanmış doktora tezi]. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Tutuman, O. Y. (2011). Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama uygulama yeterlikleri. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Tüm, G. (2010). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde drama tekniğinin rolü. *Turkish Studies*, 5(3), 1898-1920.
- Yıldırım, N. (2008). *İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin yeterlilik ve uygulama düzeylerinin belirlenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Elâzığ: Fırat Üniversitesi.
- Yönel, A. (2004). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin yaratıcı dramaya yönelik tutumlarının incelenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Konya: Selçuk Üniversitesi.